

■ Τιμητική Εκδήλωση προς τιμήν του Τρύφωνα Καραντάση (1886-1966)

Ο καθηγητής Τρύφων Καραντάσης δεν σχολιάστηκε ποτέ από τους παλιούς φοιτητές του, μεταξύ των οποίων ακόμη συζητείται η γόνιμη περίοδος της καθηγεσίας του.

Πέραν από το διδακτικό του έργο διακρινόταν ιδιαίτερα για την καλοπροαίρετη αυστηρότητα και διακριτική συμπαράστασή του προς τους φοιτητές και τους χημικούς αργότερα, κατά την προεδρία του στην Ε.Ε.Χ., αποκορύφωμα της οποίας ήταν η απόκτηση της ιδιότητας της. Όλα τα παραπάνω σε δύσκολους καιρούς.

Ως συνταξιούχοι χημικοί πλέον και προ πολλών ετών, με έρανο, φιλοτεχνήσαμε την προτομή του, την οποία εγκαταστήσαμε στον προαύλιο χώρο του γυμνασίου της ιδιαίτερης πατρίδας του, το Λεβίδι Αρκαδίας.

Πρόσφατα, με πρόταση του Συλλόγου Λεβιδιωτών, αποφασίσαμε να οργανώσουμε και με αφορμή το Διεθνές Έτος Χημείας 2011 τιμητική εκδήλωση στη μνήμη του, να δείξουμε πως δεν ξεχνάμε συμβολικά όλους εκείνους, τους καθηγητές μας δηλαδή, που μας βοήθησαν να οργανώσουμε καλύτερα τη ζωή μας.

Έτσι σχηματίσαμε εθελοντικά μια επιτροπή από τους: Ανδρέα Παπαγεωργίου, πρόεδρο μέχρι πρόσφατα του Σ.Σ.Χ., Δημήτρη Χούλη, μέλους του Δ.Σ. του Σ.Σ.Χ., και Γιάννη Αποστολίδου, προέδρου του Συλλόγου Λεβιδιωτών Αρκαδίας που, με τη συμπαράσταση και βοήθεια του Προέδρου του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κ. Καλοκαιρινού, ανέλαβε, χωρίς άλλη πρακτική συμπαράσταση, τη διοργάνωση της εκδήλωσης επιδιώκοντας παράλληλα την υποστήριξη και συμμετοχή των χημικών καθηγητών, τουλάχιστον του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Την εκδήλωση που έγινε την 1η Ιουνίου τ.ε. στην Αίθουσα Τελετών, που τιμητικά παραχώρησε ο Πρύτανης κ. Θεοδόσης Πελεγρίνης, προσφώνησε και χαιρέτησε ο καθηγητής κ. Κ. Καλοκαιρινός, ακολούθησαν δε προσφωνήσεις από τον Πρόεδρο της Ε.Ε.Χ. κ. Γ. Αρβανίτη, τον συνάδελφο Α. Παπαγεωργίου, και τον κ. Ι. Αποστολίδου.

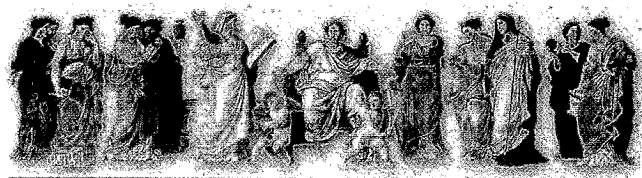
Στη συνέχεια, η συνάδελφος Β. Δεληβοριά και οι καθηγητές Π. Δημοτάκης και Ν. Χούλης αναφέρθηκαν στον Άνθρωπο-Επιστήμονα Τρύφωνα Καραντάση και στην εποχή του, ο δε συνάδελφος Δ. Χούλης κλείνοντας την εκδήλωση χαιρέτησε εκ μέρους της οργανωτικής επιτροπής το πολυπληθές ακροατήριο, απευθύνοντας παράλληλα τις ευχαριστίες προς όλους όσους συνεέλεσαν στην οργάνωση και στο περιεχόμενο της εκδήλωσης, στην οποία συμμετείχαν σχεδόν όλοι οι φίλοι καθηγητές Χημείας, πρόεδροι συλλόγων από πόλεις της Αρκαδίας, το

προεδρείο του Σ.Σ.Χ., πολλοί συνταξιούχοι χημικοί και αρκετοί επισκέπτες από την Αρκαδία.

Η επιτυχία της εκδήλωσης φάνηκε από τη μεγάλη συμμετοχή και τα θερμά και παρατεταμένα χειροκροτήματα στη λήξη της και από την παραμονή στην Αίθουσα Τελετών των συμμετασχόντων, όπου ακολούθησαν φιλικές και άλλες αναμνησικές συζητήσεις.

Υ.Γ.: Πρέπει να αναφερθεί ιδιαίτερα η συμβολή του εκλειπόντος εν τω μεταξύ παλιού φίλου χημικού και Λεβιδιώτη, Θανάση Κοντοράβδη που υπήρξε ο συνδεικός κρίκος Λεβιδιωτών και οργανωτικής επιτροπής και θερμός υποστηρικτής της εκδήλωσης.

Δ. Η. Χούλης

Τετάρτη, 1η Ιουνίου 2011, 19.00
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Μεγάλη Αίθουσα Τελετών, Πανεπιστημίου 30

Πρόγραμμα

- 19.00 Προσφώνηση από τον Πρόεδρο του Τμήματος Χημείας καθηγητή κ. Α. Κ. Καλοκαιρινό
- 19.05 Προσφώνηση από τον Πρόεδρο της Ένωσης Ελλήνων Χημικών κ. Γεώργιο Αρβανίτη
- 19.10 Προσφώνηση από τον Πρόεδρο του Συλλόγου Λεβιδιωτών Αττικής «Αλέξανδρος Παπαναστασίου» Δικηγόρο-Δημοσιογράφο κ. Ιωάννη Π. Αποστολίδου
- 19.15 Προσφώνηση από τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Συνταξιούχων Χημικών κ. Ανδρέα Παπαγεωργίου
- 19.25 «Ο Άνθρωπος ΤΡΥΦΩΝ ΚΑΡΑΝΤΑΣΗΣ», ομιλία από τη χημικό κ. Βασιλική Δεληβοριά-Ιωαννίδου
- 19.35 «Το Επιστημονικό έργο του καθηγητή ΤΡΥΦΩΝΑ ΚΑΡΑΝΤΑΣΗ», ομιλία από τον καθηγητή Ραδιοχημείας-Ακτινοχημείας του Πανεπιστημίου Πατρών κ. Παύλο Δημοτάκη
- 19.50 «Το Πανεπιστήμιο στην Εποχή Καραντάση και Σήμερα», ομιλία από τον ομότιμο καθηγητή Φαρμακευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Νίκο Η. Χούλη
- 20.05 Αποχαιρετισμός Οργανωτικής Επιτροπής από τον Δρ χημικό κ. Δημήτριο Η. Χούλη – ΛΗΞΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

Προσφώνηση Α. Καλοκαιρινού

Κυρίες και Κύριοι, Αγαπητοί Συνάδελφοι
 Εκ μέρους του Πρύτανη καθηγητού κ. Θεοδόση Πελεγρίνη και των πρυτανικών αρχών, σας καλωσορίζω στην Αίθουσα Τελετών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών για να τιμήσουμε τη μνήμη του αείμνηστου Τρύφωνα Καραντά-

ση, ο οποίος διετέλεσε καθηγητής Ανοργάνου Χημείας του Τμήματος Χημείας κατά την περίοδο 1939-1957.

Το Τμήμα Χημείας της Σχολής Θετικών Επιστημών (πρώην Φυσικομαθηματική Σχολή) ιδρύθηκε ως ανεξάρτητο Τμήμα το 1919 (μέχρι τότε τα μαθήματα Χημείας διδασκόντουσαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων άλλων Τμημάτων) και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές, οι οποίοι με την αποφοίτησή τους θα αποκτούσαν το πτυχίο του Χημικού. Το Τμήμα περιελάμβανε αρχικά τις Έδρες της Ανόργανης και Οργανικής Χημείας και Φυσικοχημείας. Το 1922 ιδρύθηκε η Έδρα της Χημείας Τροφίμων και αργότερα ιδρύθηκαν οι έδρες Βιομηχανικής Χημείας (1949) και Αναλυτικής Χημείας (1966). Είναι τιμή μας που σήμερα είναι παρόντες οι συνάδελφοι Ανδρέας Παπαγεωργίου, ο οποίος κατέστη πτυχιούχος στις 27-2-1947, και Πανταζής Σταύρος, ο οποίος κατέστη πτυχιούχος στις 15-6-1949. Αμφότεροι διετέλεσαν φοιτητές του Τρύφωνα Καραντάση και η παρουσία τους αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για όλους μας.

Το Τμήμα Χημείας σήμερα έχει οκτώ εργαστήρια (Αναλυτικής Χημείας, Ανόργανης Χημείας, Βιομηχανικής Χημείας, Βιοχημείας, Οργανικής Χημείας, Φυσικοχημείας, Χημείας και Τεχνολογίας Περιβάλλοντος και Χημείας Τροφίμων) κατανομημένα διοικητικά σε τρεις Τομείς. Το ακαδημαϊκό προσωπικό συμμετέχει στη διδασκαλία προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Χημείας αλλά και φοιτητών άλλων Τμημάτων (Βιολογίας, Φαρμακευτικής, Γεωλογίας και Φυσικής) και αναπτύσσει έντονη ερευνητική δραστηριότητα στη βασική και εφαρμοσμένη έρευνα. Ο αριθμός και η ποιότητα των δημοσιεύσεων των μελών του Τμήματος Χημείας σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά έχουν ως αποτέλεσμα τη διεθνή αναγνώριση.

Το σημερινό Τμήμα Χημείας οφείλει πολλά σε όλους τους εμπνευσμένους καθηγητές που θεμελίωσαν τη διδασκαλία και την έρευνα της Χημείας στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ένας από αυτούς τους πρωτοπόρους ήταν και ο Τρύφωνας Καραντάσης.

Κυρίες και κύριοι, Αγαπητοί Συνάδελφοι

Είναι ιδιαίτερη τιμή για μένα και για όλους τους συναδέλφους μου να κηρύξω την έναρξη αυτής της εκδηλώσεως για τον Τρύφωνα Καραντάση στο πλαίσιο του Διεθνούς Έτους Χημείας 2011.

Σας ευχαριστώ για την παρουσία σας.

Προσώνηση Γεωργίου Αρβανίτη

Κυρίες & κύριοι,

Ευχαριστούμε με όλη μας τη καρδιά όλους τους παρευρισκόμενους. Τους παρευρισκόμενους που στη συντριπτική σας πλειοψηφία προέρχετε από την οικογένεια του Τρύφωνα Καραντάση είτε αυτό λέγεται Λεβίδι είτε Πανεπιστήμιο είτε Ε.Ε.Χ. και παρευρίσκατε στη σημερινή εκδήλωση προς τιμήν του Τρύφωνα Καραντάση, που έφερε κοντά ως συνδιοργανωτές:

- τον Συλλόγο Λεβιδιωτών Αττικής «Αλέξανδρος Παπαναστασίου»
- τον Συνδέσμο Συνταξιούχων Χημικών
- το Τμήμα Χημείας του Ε.Κ.Π.Α. και
- την Ε.Ε.Χ.

Χαιρετίζουμε επίσης τη μεγάλη συμμετοχή των μελών του Πανεπιστημίου στην εκλογική διαδικασία.

Η εκδήλωση έχει ενταχθεί στις εκδηλώσεις εορτασμού του

Διεθνούς Έτους Χημείας. Αναγνωρίζοντας τη συμβολή της Χημείας στην ανάπτυξη και τη διαμόρφωση του κόσμου γενικότερα τον Δεκέμβριο του 2008 η 63η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε ψήφισμα για την ανακήρυξη του 2011 ως Διεθνούς Έτους Χημείας, αναθέτοντας τα πνία της διοργάνωσης στην UNESCO και την IUPAC.

Το Διεθνές Έτος Χημείας 2011 (IYC 2011) αποτελεί τον παγκόσμιο εορτασμό των επιτευγμάτων της Χημείας και της συνεισφοράς της στην ευημερία της ανθρωπότητας. Σύμφωνα με το ενοποιητικό θέμα «Χημεία – η ζωή μας, το μέλλον μας», το Διεθνές Έτος Χημείας 2011 θα προσφέρει μία σειρά διαδραστικών, εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων για όλες τις ηλικίες.

Το Έτος Χημείας έχει ως στόχο να καθύψει όλη την υφήλιο, με ευκαιρίες για τη συμμετοχή του κοινού σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, προσδοκώντας:

- να αυξηθεί η παγκόσμια αναγνώριση της Χημείας για την κάλυψη των παγκοσμίων αναγκών,
- να ενθαρρύνει το ενδιαφέρον για τη Χημεία μεταξύ των νέων και
- να προκαλέσει ενθουσιασμό για το δημιουργικό μέλλον της Χημείας.

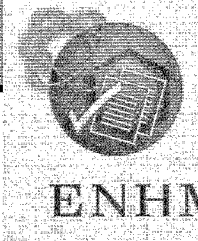
Το 2011 συμπύπτει με την 100η επέτειο της απονομής του βραβείου Nobel στη Madame Marie Curie – μια ευκαιρία να γιορτασθεί η συμβολή των γυναικών στην επιστήμη. Επίσης συμπύπτει με την 100η επέτειο της ίδρυσης της Διεθνούς Ένωσης Χημικών Εταιριών (IUPAC), παρέχοντας την ευκαιρία να προβληθούν τα οφέλη της διεθνούς επιστημονικής συνεργασίας.

Στόχος μας είναι να αξιοποιήσουμε στο έπακρο αυτή την ευκαιρία συμμετέχοντας δημιουργικά και αναδεικνύοντας τον ρόλο και την αξία της Χημείας.

Παράλληλα, σε μια δύσκολη για την πατρίδα περίοδο, η Ε.Ε.Χ. στέλνει μήνυμα αισιοδοξίας και ελπίδας. Σε μια περίοδο που τα πάντα γύρω μας απαξιώνονται και αμφισβητούνται, η Ε.Ε.Χ. επιλέγει να επιβεβαιώσει την αυτοτέλειά της και την ανεξαρτησία της από οποιαδήποτε κέντρα εξουσίας. Σε μια περίοδο που ευνοεί την ιδιώτευση και τον ατομικισμό, η Ε.Ε.Χ. επιλέγει να αναδείξει τη συλλογικότητα και την αλληλεγγύη, επιλέγει να επαναθεμελιώσει τη λειτουργία της πάνω στις ακαδημαϊκές αρχές και στην αξιοκρατία, με σεβασμό στην προσφορά όλων και στην ενεργοποίησή τους στην υπηρεσία της επιστήμης και της κοινωνίας.

Αυτή είναι η παρακαταθήκη μας και γι' αυτούς τους λόγους επιλέξαμε να τιμήσουμε τον Τρύφωνα Καραντάση, που τους υπηρέτησε. Θα ακούσουμε για την ακαδημαϊκή πορεία, το επιστημονικό του έργο, τον δάσκαλο, τον επιστήμονα-άνθρωπο. Για τη σεμνότητα, την εντιμότητα, το ακαδημαϊκό ήθος και την αρετή του δασκάλου, την εργατικότητα, την αληθινή αγάπη και τη στοργή στους φοιτητές του.

Για εμάς, τη μεγάλη του «οικογένεια», τους Χημικούς, ο Τρυφώνας Καραντάσης ήταν ο 11ος Πρόεδρος της Ε.Ε.Χ. με δύο θητείες του 26ου και 27ου Διοικητικού Συμβούλιου (Απρίλιος 1959 - Απρίλιος 1963). Ως Πρόεδρος, μπήκε μπροστά και μπόρεσε να δημιουργηθεί η «Στέγη του Χημικού» στην οδό Κανιγγος 27, ο γνωστός 6ος όροφος. Τον παλιό πόθο όλων των χημικών, τη Στέγη του Χημικού, ο Πρόεδρος της Ε.Ε.Χ. Καρα-

ντάσης τον έχει ήδη ενστερνισθεί και με ιερό, θα έλεγα, ενθουσιασμό και αποφασιστικότητα ηγείται της προσπάθειας για τον έρανο από την πρώτη στιγμή.

Στη θητεία του καταβάλλονται ενέργειες στην κατεύθυνση του διορισμού χημικών στην εκπαίδευση ως καθηγητές γυμνασίου. Αρχικά προσκρούει στην άρνηση του Υπουργού Παιδείας, αργότερα όμως τον Ιανουάριο του 1960 πραγματοποιείται ο διορισμός όλων των χημικών που έχουν υποβάλει σχετική αίτηση.

Διοργάνωση του Γ' Πανελληνίου Συνεδρίου Χημείας, του οποίου την έναρξη κηρύσσει ο Βασιλεύς Παύλος στην αίθουσα της Αρχαιολογικής Εταιρείας, επικεφαλής πολυάριθμης αντιπροσωπείας της Κυβερνήσεως.

Η σθεναρή αντίδραση της Ε.Ε.Χ. στον διορισμό στη θέση του Δ.Σ. του Ταμείου Χημικών φαρμακοποιού την άνοιξη του 1962 αντί, ως επιβάλλεται Χημικού, οδηγεί τελικά σε αντικατάστασή του.

Κλείνει εκφράζοντας την ευχή και την ελπίδα να βρεθούν κι άλλοι Καραντάσδες, που θα οδηγήσουν την Ε.Ε.Χ. με σιγουριά και σταθερότητα στον δρόμο της καταξίωσης και των επιτυχιών.

Προσφώνηση Γιάννη Αποστολόπουλου

Το Λεβίδι και οι απανταχού Λεβιδιώτες σεμνύνονται σήμερα για την απόδοση τιμής στη μνήμη ενός ξεχωριστού τέκνου της ιστορικής μας κωμόπολης, του αείμνηστου καθηγητή της Χημείας και πρώην υπουργού Τρύφωνα Καραντάση.

Το Διεθνές Έτος Χημείας, όπως έχει οριστεί το 2011, δίνει αυτή την ευκαιρία, με την Ένωση Χημικών Ελλάδος να έχει θέσει υπό την αιγίδα της τη σημερινή εκδήλωση, ενώ ιδιαίτερη είναι η φροντίδα του Συνδέσμου Συνταξιούχων Χημικών, που θέλησαν να τιμήσουν τον πανεπιστημιακό τους δάσκαλο. Συνεπικουρεί την εκδήλωση ο Σύλλογός μας των Λεβιδιωτών Αττικής «Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ», του οποίου ο Τρύφων Καραντάσης υπήρξε ιδρυτικό μέλος και δεύτερος κατά σειρά πρόεδρος του.

Μνημονεύουμε τον διακεκριμένο συμπατριώτη μας χημικό θανάση Κοντοράβδη, που πριν λίγους μήνες έφυγε από κοντά μας, ο οποίος είχε την πρωτοβουλία της σημερινής μας εκδήλωσης.

Η Χημεία είναι ίσως η επιστήμη της εποχής μας, παρότι δραματίζει αθόρυβα τον καθοριστικό και πομπόσημο ρόλο της. Την ενδιαφέρουσα αυτή επιστήμη επέλεξε να υπηρετήσει ο Τρύφων Καραντάσης.

Ξεκίνησε τη ζωή του το 1886 από το Λεβίδι της Αρκαδίας, περατώνοντας εκεί τη βασική και μέση εκπαίδευση. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και στη συνέχεια μετεκπαιδεύτηκε στο Πανεπιστήμιο των Παρισίων, όπου ανακηρύχθηκε διδάκτωρ των φυσικών επιστημών και αργότερα καθηγητής και πρύτανης στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και τέλος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Την επιστημονική του διάσταση και παρουσία θα παρουσιάσουν στη συνέχεια διακεκριμένοι ομιλητές από τον πανεπιστημιακό και ευρύτερο χώρο.

Περιοριζόμαστε στον σύντομο χαιρετισμό μας να τονίσουμε τις δημοκρατικές και ανθρωπιστικές αρχές που χαρακτήριζαν τη ζωή του. Δεν αρκείτο στην επιστημονική και εκπαιδευτική του λειτουργία, αλλά αντιμετώπιζε με πραγματικό ενδιαφέρον τους φοιτητές του, που ακόμη και σήμερα εκδηλώνουν τα θερμά αισθήματά τους προς το πρόσωπό του και τιμούν τη μνήμη του.

Είχε ιδιαίτερους δεσμούς με τον μεγάλο συντοπίτη μας, πατέρα της δημοκρατίας, Αλέξανδρο Παπαναστασίου, ενώ λίγο μετά την απελευθέρωση το 1945 είχε διατελέσει υπουργός Μεταφορών στην κυβέρνηση Βούλγαρη.

Τιμήθηκε με πολλές διακρίσεις και παράσημα τόσο στην Ελλάδα όσο και στη Γαλλία.

Αντίθετα από τις κρατούσες αντιλήψεις δεν είχε προσωπικούς οικονομικούς στόχους και δεν απέκτησε περιουσία. Την πατρική του οικία στο Λεβίδι και τα λιγοστά αγροκτήματα διέθεσε για την ενίσχυση αριστούχων μαθητών της γενετήριάς του, την οποία επέλεξε και ως τελευταίο του προορισμό το 1966.

Εκεί υπάρχει και η προτομή του που έστησαν οι μαθητές του της Ένωσης Χημικών Ελλάδος σε ένδειξη τιμής και αναγνώρισης για τον καθηγητή αλλά και πρόεδρο της Ένωσης. Τους απευθύνουμε και δημόσια ευχαριστήριο λόγο, τόσο για την προτομή όσο και για τη σημερινή τιμητική εκδήλωση.

Σημείωση: Μεταξύ των παραβρεθέντων ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ματινέων Αττικής Κώστας Κουμπέτσος και ο πρόεδρος της Ένωσης Τριπολιτών Αττικής Φώτης Τούντας

Προσφώνηση Ανδρέα Παπαγεωργίου

Αξιότιμοι κ. καθηγητές,

Σας ευχαριστούμε ειλικρινά για την ευγενή καλοσύνη, την οποία δείξατε προσερχόμενοι στη σημερινή μας τιμητική εκδήλωση στη μνήμη του σεβαστού και αείμνηστου καθηγητή μας Τρύφωνα Καραντάση.

Εκ μέρους του Συνδέσμου Συνταξιούχων χημικών TEAX και των αξιότιμων συμπολιτών εκ Λεβιδίου, του μεταστάντος, σας ευχαριστούμε θερμά.

Ομιλία Βασιλικής Δεληβοριά-Ιωαννίδου

Αναδημοσιεύεται το κείμενο της κ. Βασιλικής Δεληβοριά-Ιωαννίδου για να παρουσιαστεί η εκδήλωση ολοκληρωμένη. Η πρώτη δημοσίευση έγινε στα Χημικά Χρονικά, τεύχος 4, τόμος 73, μηνός Μαΐου 2011.

Με σεμνότητα, όπως θα ήθελε Εκείνος, προσεγγίζουμε την προσωπικότητα του Δασκάλου, του Ανθρώπου, του Αγωνιστή, του Επιστήμονα. Ο Τρύφων Καραντάσης είναι για μας, τους παλιούς Χημικούς, ένα σύμβολο. Όσοι αξιωθήκαμε να τον έχουμε καθηγητή στα πρώτα φοιτητικά μας χρόνια θυμόμαστε πάντα την έντιμη και σχεδόν παιδιάστικη καρδιά του.

Ο Τρύφων Καραντάσης γεννήθηκε την τελευταία εικοσαετία του 19ου αιώνα: το 1886. Η αγάπη του για την επιστήμη ξεκινάει από πολύ νωρίς: σε ηλικία 23 ετών παίρνει το πτυχίο της Φαρμακευτικής, συνέχισε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο Παρίσι

όπου, αφού έλαβε αρχικά το Πτυχίο του Εργαστηρίου των Νομισμάτων και Μεταλλίων, αναγορεύτηκε Διδάκτωρ των Φυσικών Επιστημών (Doctorat d'Etat) της Faculté des Sciences του Πανεπιστημίου των Παρισίων. Εκεί επιδίδεται στην έρευνα και πολλές από τις εργασίες του, που δημοσιεύονται σε ελληνικά και ξένα περιοδικά, είναι πολύ σημαντικές, πρωτότυπες και χρήσιμες για τη Φαρμακευτική και τη Χημεία. Στην επιστροφή του στην Ελλάδα, εκεί γύρω στο '26-'27, καταλαμβάνει σημαντικές θέσεις σε διάφορες ανώτερες και ανώτατες σχολές: διετέλεσε στρατιωτικός φαρμακοποιός, αστυχημικός Αθηνών και Θεσσαλονίκης, καθηγητής της Χημείας στην Στρατιωτική Ιατρική Σχολή Εφαρμογής Αξιοματικών Επιμελητείας και εις το Σχολείο Εφαρμογής Υγειονομικών Αξιοματικών.

Την ακαδημαϊκή του σταδιοδρομία άρχισε ως βοηθός και κατόπιν επιμελητής στο Φαρμακευτικό Χημείο του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1928, σε ηλικία 42 ετών, πολύ νέος για τα δεδομένα της εποχής, εκλέγεται τακτικός καθηγητής της Γενικής Χημείας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης: είναι ο πρώτος καθηγητής Χημείας στο Πανεπιστήμιο αυτό και γράφει ιστορία! Λίγα χρόνια αργότερα, το 1939, 53 ετών πλέον, εκλέγεται καθηγητής της Ανόργανης Χημείας στο Πανεπιστήμιο των Αθηνών. Από τις θέσεις αυτές οργανώνει εργαστήρια υποδειγματικά στο είδος τους για την εποχή εκείνη.

Ο πόλεμος τον βρίσκει νεοεκλεγέντα καθηγητή σ' αυτήν την έδρα με νεαρούς φοιτητές που φλέγονται για δράση. Στο πρόσωπό του βρίσκουν τον Αρκάδα πατριώτη, συνεχιστή του Στριφτόμπολα και του Νικολάου. Μέσα στα γραφεία και τα εργαστήρια «εξυφανονται» πράξεις ηρωικές, πράξεις αντίστασης κατά του Γερμανού κατακτητή. Και δεν ήταν λίγες οι φορές που επενέβη αποτελεσματικά, ριψοκινδυνεύοντας με παρεμβάσεις στους ισχυρούς, να σώσει διωκόμενους φοιτητές, όποιοι και αν ήσαν...

Παράλληλα, συνεχίζει το έργο των προκατόχων του για την ανύψωση της επιστήμης της Χημείας στην Ελλάδα. Οργανώνει εργαστήρια, όπως ήδη αναφέρθηκε, εκπαιδεύει νέους επιστήμονες, παρακολουθεί τις επιστημονικές εξελίξεις για να τις μεταλαμπαδεύσει στους μελλοντικούς επιστήμονες. Την εποχή που τα slides, οι προβολιζόμενες διαφάνειες, ήταν άγνωστα πράγματα, ήταν ο μόνος που σκέφτηκε και εφάρμοσε μέσα στο αμφιθέατρο, όπου δίδασκε, την περιληπτική αναγραφή του μαθήματός του σε μαυροπίνακα, γραμμένη με κιμωλία... μακρινό πρόγονο των σημερινών μαρκαδόρων λευκού πίνακα (white board markers)!!! για να μας αναγκάσει, εμάς, την επιπόλαια, λόγω ηλικίας, νεολαία, να προσέχουμε, να συγκεντρωνόμαστε, για να φυτευτεί στο μυαλό μας η καινούργια γνώση!

Μετά τη συνταξιοδότησή του χρημάτισε δύο φορές Πρόεδρος της Ενωσης Ελλήνων Χημικών, φρόντισε επιτυχώς για την απόκτηση ιδίας στέγης της Ένωσης και οργάνωσε, με την πολυτίμη συνεργασία της αθησαυτικής Ειρήνης Δηλιάρη, τη βιβλιοθήκη. Ας σημειωθεί εδώ ότι διετέλεσε Πρύτανης του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1935-1936), Κοσμήτωρ της Φυσικομαθηματικής Σχολής των Πανεπιστημίων Θεσσαλονίκης και Αθηνών και Υπουργός Μεταφορών στην κυβέρνηση Βούλγαρη (1945-46). Ήταν μέλος της Γαλλικής Χημικής Εταιρείας από το 1922, μέλος της Αμερικανικής Χημικής Εταιρείας από το 1946 και επίτιμο μέλος της Εταιρείας Βιομηχανικής Χημείας της Γαλλίας.

Αυτό όμως που χαρακτηρίζει τον καλό μας καθηγητή δεν είναι η σταδιοδρομία του και η έκταση του επιστημονικού του έργου. Αυτό που αξιολογεί τον Τρύφωνα Καραντάση είναι η συμπεριφορά του προς τους ανθρώπους με τους οποίους συνεργάζεται. Είναι οι βασικές αρετές του: η γενναιότητα, η εντιμότητα, η σεμνότητα, η εργατικότητα, το ακαδημαϊκό ήθος, η αρετή του δασκάλου και, κυρίως, η αγάπη και η στοργή που διοχέτευε στους νέους. Κι όσο για τη σεμνότητά του, εντελώς ασυνήθιστη για Πανεπιστημιακό του κύρους του... ποιος από μας, τους παλιούς του μαθητές, ήξερε τις πολλές τιμητικές διακρίσεις που είχε στο ενεργητικό του; Από μετάλλια, όπως στρατιωτικά μετάλλια των Βαλκανικών Πολέμων 1912-1913, διασυμμαχικό Μετάλλιο του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου 1914-1918, Μετάλλιο Στρατιωτικής Αξίας, έως παράσημα, όπως Ιππότης της Λεγεώνας της Τιμής της Γαλλίας, Σταυρός του Ταξίαρχου του Τάγματος του Φοίνικος, Σταυρός του Σωτήρος.

Αλλά η κυριότερη αρετή του ήταν το ανυπόκριτο και πηγαίο ενδιαφέρον του για τους φοιτητές του. Στα τέσσερα χρόνια της φοιτητικής μου θτείας στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, δεν θυμάμαι άλλον καθηγητή του Τμήματος της Χημείας να μπαίνει στους εργαστηριακούς χώρους πρωί-πρωί για να ελέγξει αν έχουμε ό,τι μας χρειάζεται σε αντιδραστήρια ή γυάλινο υλικό, αν έχουμε προετοιμαστεί για την άσκηση της ημέρας, αν οι θέσεις μας στους πάγκους είναι καθαρές και τακτοποιημένες. Στο έτος μας είμασταν 80 αγόρια και 5 κορίτσια (τη μακρινή εκείνη εποχή λίγες κοπέλες σπούδαζαν Χημεία!). Του άρεσε του Καθηγητή να μας πειράζει, εμάς τα κορίτσια - ω! άκρον άωτον πατρικής συμπεριφοράς, που έβλεπαν με κακό μάτι κάποιοι σοβαροφάνεις καθηγητάδες! Μας παρότρυνε να γίνουμε μοδίστρες και καπελούδες... και έκλινε το μάτι στους συμφοιτητές μας! Και μεις ξέραμε πόσο μας καμάρωνε και πόσο μας αγαπούσε και μας νοιαζότανε. Όσο για τα αγόρια... άλλες συμβουλές! Έβγαίνε από το γραφείο του δήθεν κατηφής, στεκόταν στην κορυφή του εργαστηρίου και φώναζε «Παντρευτείτε, ρε, μην μείνετε μαγκούφηνδες σαν και μένα!» Κι έφτανε η κραυγή του μέσα στα κατάβραθα της ψυχής μας... Κι αν κάναμε καμιά φορά κάποια ζαβολιά, κάποιο «κόλλησο» (π.χ. να υπολογίσουμε τη σύσταση του παρασκευάσματος του ορυκτού, αντί να κάνουμε κανονική ανάλυση για να τη βρούμε!), όταν μας ρωτούσε με καχυποψία, ομολογούσαμε αμέσως το σφάλμα μας! Τόσο πολύ ντρεπόμασταν να πούμε ψέματα στον υπέροχο αυτόν άνθρωπο!

Όταν εμείς, οι παλιοί του μαθητές, μαζευόμαστε καμιά φορά παρέες-παρέες, ο πρώτος που έρχεται στις αναμνήσεις μας είναι ο Τρύφων Καραντάσης: τότε τα μάτια μας γελούν, τα χείλη μας ξεσφίγγονται κι ένας χείμαρρος ανεκδότων από τη «ζωή με τον πατέρα» γεμίζει τις κουβέντες μας. Τι καλύτερο μνημόσυνο από αυτά τα καλοκάγαθα γέλια που αρχίζουν με το «θυμόσαστε, παιδιά, που μια φορά ο Καραντάσης...». Και τα γέλια αυτά, τα γεμάτα νοσταλγία και αγάπη για τον άνθρωπο που μας αγάπησε και μας δίδαξε την εντιμότητα, την καταδεκτικότητα, το κέφι για τη δουλειά, τη δημοκρατική συμπεριφορά, γίνονται ο απόηχος μιας μοναχικής αλλά γεμάτης ζωής.

Ας σταθούμε για λίγο ευλαβικά στην ανάμνηση ενός ανθρώπου που έδωσε πολλά και στους φοιτητές του και στον τόπο μας γενικά και στην ιδιαίτερη πατρίδα του ειδικά. Προσφορές υλικές, που περιβάλλοντο με σεμνότητα και ταπεινότητα, προσφο-

ρές πνευματικές, χωρίς αλαζονεία, προσφορές αγάπης και ανθρωπιάς.

ΣΗΜ.: Τα βιογραφικά στοιχεία του Καθηγητού και κάποια σχόλια σταχυολόγησα από το Ελληνικό "Who is who, tis πόθεν, Karantasis: Professor of Inorganic Chemistry" στο διαδίκτυο και από το κείμενο της ομιλίας του Πρύτανη του Ε.Μ.Π. καθηγητού Παύλου Σακελλαρίδη στη εκδήλωση που έγινε στα γραφεία της Ε.Ε.Χ. στη μνήμη του Τρύφωνα Καραντάση, του Άγγελου Μαρανή και του Νίκου Καρνή στις 14 Ιανουαρίου του 1977 (ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, Μάρτιος 1977, 42, 18-19).

Ομιλία Παύλου Δημοτάκη

Είμαι ιδιαίτερα συγκινημένος που θα αναφερθώ στον αείμνηστο καθηγητή μας Τρύφωνα Καραντάση, στη σταδιοδρομία του ως κρατικός λειτουργός, ως καθηγητής διαφόρων σχολίων, στη διοίκηση των πανεπιστημίων αλλιά και για βραχύ χρονικό διάστημα ως υπουργός. Ιδιαίτερα θα μας απασχολήσει το επιστημονικό του έργο μετά τις σπουδές του αλλιά και ως ώριμος ερευνητής στα επιστημονικά εργαστήρια των πανεπιστημίων όπου δίδαξε. Αλλιά το κύριο έργο του ήταν, εκτός από τη διδασκαλία του, η οργάνωση των εργαστηρίων για τις ασκήσεις των φοιτητών και τα ερευνητικά εργαστήρια στα οποία μαζί με συνεργάτες του συνέβαλε στην επιστημονική έρευνα. Στον χώρο της παιδείας, όλοι εμείς υπηρετώντας το υψηλό λειτούργημα της πατρίδας μας και έχοντας προσφέρει, κατά τις δυνάμεις του ο καθένας, τον προσήκοντα λίθο στο μεγάλο οικοδόμημα της παιδείας των Ελλήνων, αναλογιζόμαστε εκείνους που υπήρξαν κατ' αρχήν οι πρώτοι διδάσκαλοι και κυρίως οι δικοί μας δάσκαλοι. Διότι, όπως πάντα συμβαίνει, ο διδάσκων χρηματίζει προηγούμενος μαθητής των εμπνευσμένων εκείνων της προηγούμενης γενεάς του, πριν ο ίδιος αναλάβει το έργο.

Η Ανώτατη Παιδεία ενός Έθνους είναι το τρίτο σκαλοπάτι στην πνευματική δημιουργία των παιδιών του, κατά την οποία ολοκληρώνεται το μέλος κάθε κοινωνίας για να υπηρετήσει το σύνολο. Οι καιροί και τα διατιθέμενα μέσα εκάστοτε παίζουν σημαντικό ρόλο στο θεάρεστο αυτό έργο. Αλλιά τον σημαντικότερο, και θα πρέπει να συμφωνήσουμε όλοι, διαδραματίζει η προσφορά ήθους των δασκάλων. Αμέτρητα είναι τα παραδείγματα των μελών μιας κοινωνίας που δηλώνουν με ευγνωμοσύνη το πόσο τους βοήθησαν συγκεκριμένοι δάσκαλοι και καθηγητές. Θαρρείς και υπήρξε μία ιερή επικοινωνία ανάμεσά τους.

Ο καθηγητής Τρύφων Καραντάσης υπηρέτησε τον χώρο της Ανόργανης Χημείας πρώτα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1928-1939) ως τακτικός καθηγητής και των Αθηνών από το 1939 έως το 1957. Η εμπειρία του ομιλούντος εντοπίζεται στην περίοδο 1947-1953, κατά την οποία υπήρξε φοιτητής του Χημικού Τμήματος του πρώτου ανώτατου ιδρύματος της χώρας. Η μαρτυρία του επομένως περιορίζεται σε προσωπικές εντυπώσεις ενός προπτυχιακού φοιτητή κατά την περίοδο αυτή. Η χρονική αυτή περίοδος έχει θετικά και αρνητικά πρόσημα λόγω δυσχερών τοπικών και διεθνών συνθηκών. Για να σχηματίσει κανείς την πραγματική εικόνα των ανθρώπων και του διδακτικού έργου τους πρέπει να λάβει υπόψη τις συνθήκες αυτές. Ιδιαίτε-

ρα δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε τις δυσχέρειες που αντιμετώπιζαν τότε οι καθηγητές στο να διδάξουν σε καιρούς χαλεπούς τις γνώσεις και εμπειρίες μιας επιστήμης. Αλλιά για μας τους χημικούς σε καιρούς χαλεπούς, εκτός των θεωρητικών μαθημάτων, απαιτείτο και η εργαστηριακή εξοικείωση των διαφόρων τομέων της επιστήμης μας με ελάχιστα ή πενιχρά εργαστηριακά μέσα.

Η εικόνα που αποκτά για τον καθηγητή του της κάθε περιοχής ενός γνωστικού αντικειμένου είναι κατά κύριο λόγο ότι είναι ένα μυθικό πρόσωπο. Η φαντασία των φοιτητών τους στολίζει με απεριόριστες δυνατότητες και εξουσίες. Αυτά βεβαίως συνέβαιναν στις εποχές στις οποίες αναφερόμαστε. Είναι ενυπόθετες και κρίσεις των φοιτητών μέσα σε απεριόριστα όρια φαντασίας να κυμαίνονται από μυθολογικές έως τερατολογικές. Είναι ο χώρος του μύθου ιδιαίτερα για τα χημικά εργαστήρια και η ατμόσφαιρα τους θυμίζει εκείνη ενός ιερού άντρου, το οποίο εμείς οι αμήντοι, πριν εισέλθουμε σε αυτά για τις εργαστηριακές ασκήσεις, τα βλέπαμε από μακριά, μέσα στα οποία ο μέγας μάγιστρος-καθηγητής, περιβαλλόμενος από τους βοηθούς του, επιτελούσε εκεί άγνωστες σε μας ιεουργίες.

Αναθυμιάσεις και πρωτόγνωρες οσμές διαχέονταν από αυτά, ενώ οι μύστες-βοηθοί φορώντας εργαστηριακές περιβολές κυκλοφορούσαν συνωμοτικά στο βάθος των διαδρόμων τους. Αυτούς όλους θα συναντούσαμε, όταν στο μάθημα του κυρίου καθηγητού θα παρατάσσονταν δεξιά και αριστερά του για να επιδείξουν πειραματικές επιβεβαιώσεις των λεγομένων. Στη πανδαισία των χρωματικών αλλαγών κατά τις επιδεικνυόμενες χημικές αντιδράσεις, το κόκκινο χρώμα της φαινολοφθαλείνης εξαφανίζεται, όταν το υγρό που προσθέτουν στη φιάλη αντιδρά με το υγρό που μετράμε τις ιδιότητές του. Όλοι εμείς μέναμε πραγματικά εκστατικοί στις ταχυδακτυλουργικές αυτές επιδείξεις. Διερωτώμαστε μάλιστα πόσο είναι αυτά πραγματικότητες ή μας εισάγουν σε διαδικασίες μαθητευόμενων μάγων;

Ο καθηγητής μας Τρύφων Καραντάσης δύο φορές την εβδομάδα δίδασκε το μάθημά του, της Ανόργανης Χημείας, κατά το οποίο τα δεκάδες χημικά στοιχεία και οι αναρίθμητες ενώσεις τους παρουσιάζονταν σαν ένα πανόραμα των μυστικών της φύσης, μέσα στην οποία και εμείς οι ίδιοι ζούμε, αλλιά αγνοούμε τους νόμους της. Δύο είχε τρόπους, εκτός του προφορικού λόγου, να αναφέρει τις λεπτομέρειες: Πρώτον επί του πίνακα (μαυροπίνακας εκείνη την εποχή), δεύτερον με την προβολή από τη συσκευή που λειτουργούσε με φωτοβοηθητικό τόξο. Για την πρώτη περίπτωση ο τότε υφηγητής Παύλος Σακελλαρίδης, μετέπειτα καθηγητής του Πολυτεχνείου και τελικά ακαδημαϊκός, ήταν υποχρεωμένος να έρχεται στο μεγάλο αμφιθέατρο μια-δυο ώρες νωρίτερα από το μάθημα και να καταγράφει με την κιμωλία τις δεκάδες των χημικών αντιδράσεων στους μαυροπίνακες ή κατόπιν να τις παρουσιάζει με την προβολή στη δεδομένη στιγμή του μαθήματος. Τα ηλεκτρόδια όμως πολύ συχνά εξαντλούνταν και η εικόνα εξασθενούσε, οπότε απαιτούσε την επαναρύθμισή τους. Αλλιά το μάθημα κάποτε τελείωνε και ο καθηγητής αποχωρούσε πάντοτε με τα

χειροκροτήματα, με τα οποία επίσης τον είχαν υποδεχθεί.

Σήμερα με την ευκαιρία της εκδηλώσεως στη μνήμη του δασκάλου μας, έχομε την ευκαιρία έστω και αργά να αποκτήσουμε την πλήρη εικόνα για έναν από τους ακούραστους εργάτες της παιδείας της πατρίδας μας, στο έργο των οποίων πρέπει να σκύβουμε πάντα με σεβασμό. Από το βιογραφικό του σημείωμα, που ο συνάδελφος κύριος Αριστείδης Μαυρίδης, μας εφοδίασε με την προσωπική μέριμνα του συναδέλφου κ. Θ. Τσεκούρα από το Διαδίκτυο, σήμερα εμείς οι τότε μαθητές του αείμνηστου Καραντάση είχαμε την τύχη να διαπιστώσουμε, εκ των υστέρων, την πορεία ενός Έλληνα επιστήμονα που υπηρέτησε την πατρίδα του ως κρατικός λειτουργός στις διάφορες θέσεις: 1) ως στρατιωτικός φαρμακοποιός, 2) στην αστυνομία ως αστυχημικός, 3) στα Σχολεία επιμορφώσεως ως καθηγητής Εφαρμογής Επιμελητείας και Υγειονομικού. Επίσης διετέλεσε καθηγητής της Στρατιωτικής Ιατρικής Σχολής και τελικά ως τακτικός καθηγητής Ανοργάνου Χημείας στα δύο πρώτα Πανεπιστήμια της χώρας, των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης. Εξελέγη κοσμήτωρ των δύο πανεπιστημίων και πρύτανης του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η εκτίμηση της πολιτείας, με την υψηλή τιμή της, τον ανεγνώρισε και τον τοποθέτησε ως υπηρεσιακό Υπουργό Μεταφορών στην κυβέρνηση Βούλγαρη το 1945.

Παρασημοφορήθηκε από το Ελληνικό Κράτος: α) με τον Ανώτερο Ταξίαρχη του Γεωργίου Α', β) τον Ταξίαρχη του Φοίνικος, γ) τον Χρυσό Σταυρό του Σωτήρα, και δ) με το Μετάλλιο Στρατιωτικής Αξίας, ενώ στη Γαλλία του απενεμήθη η διάκριση του Ιππότη της Λεγεώνας της Τιμής.

Υπήρξε μέλος της Γαλλικής Χημικής Εταιρίας από το 1922, της Αμερικανικής Χημικής Εταιρίας από το 1946, μέλος της Ενώσεως Ελλήνων Χημικών και Πρόεδρος της (1959-1963), οπότε και συνέβαλε στην απόκτηση στέγης της Ε.Ε.Χ., υπήρξε δε επίτιμο μέλος της Εταιρίας Βιομηχανικής Χημείας της Γαλλίας.

Ο Τρύφων Καραντάσης γεννήθηκε το 1886 στο Λεβίδι της Αρκαδίας, παρέμεινε άγαμος και απέθανε το 1966. Σπούδασε Χημεία και Φαρμακευτική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και υπήρξε διδάκτωρ (Doctorat d'Etat) των Φυσικών Επιστημών του Πανεπιστημίου των Παρισίων, υπήρξε δε πτυχιούχος του Εργαστηρίου Νομισμάτων και Μεταλλίων των Παρισίων. Μιλούσε τη Γαλλική Γλώσσα.

Το επιστημονικό έργο του Τρύφωνα Καραντάση συμποσείται σε σαράντα δημοσιεύσεις πρωτοτύπων εργασιών σε ελληνικά και ξένα περιοδικά σε τομείς της Χημείας και Φυσικοχημείας, ήτοι της γενικής ανόργανης και οργανικής χημείας, τοξικολογίας, αναλυτικής χημείας, μαγνητοχημείας και ακτινοχημείας. Το έργο του αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία, συγκεκριμένα στο Textbook of Inorganic Chemistry, Charles Griffing & Co, London, 1938, στο Advances in Inorganic Chemistry and Radiochemistry του H.J. Emeleus, Academic Press 1965, αναφέρεται δε εις τη Διδακτορική Διατριβή του Torsten G. Beyer, που παρουσίασε στο Πανεπιστήμιο Saarlandes του Saarbrucken το 1996.

Αναλυτικότερα εργασίες του Καραντάση μόνου αλλιά και με τον καθηγητή Auger, που έγιναν στο εξωτερικό (Γαλλία) το 1924 έως 1926, αναφέρονται στην τοξικότητα των ενώσεων του Βοηφραμίου και του Μολυβδαινίου, στην έρευνα των κωδιούχων συμπλόκων του Κασσιτέρου, σε σύμπλοκα άλατα Ιωδιούχου Κασσιτέρου και Ιωδιούχων Ρουβιδίου και Καισίου, παρα-

σκευή δι-ιωδιούχου αρσενικού, παρασκευή μικτών ιωδιούχων και θειούχων ενώσεων. Η διδακτορική διατριβή του, που παρουσιάστηκε το 1926 στο Université de Paris, είχε ως θέμα την έρευνα επί των ιωδιούχων συμπλόκων του κασσιτέρου. Κατά τον ίδιο χρόνο (1926) και εν συνεχεία το 1927, παρουσιάζει τις τελευταίες του εργασίες που έγιναν στη Γαλλία και αφορούν σε έρευνες επί διπλών διασπάσεων μεταξύ αλλογονούχων ενώσεων κασσιτέρου, φωσφόρου, αρσενικού, αντιμονίου, μολύβδου, βισμούθιου, πυριτίου, τιτανίου, ζirkονίου και θορίου.

Οι εργασίες του στην Ελλάδα αφορούν κατ' αρχήν σε εκείνες στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης μετά το 1927 και ανέρχονται σε δέκα με συνεργάτη κυρίως τον Λέανδρο Καπάτο αλλιά και τον Κωνσταντίνο Βασιλειάδη και τον Νικόλαο Περάκη και αναφέρονται στην επίδραση αμμωνίας και αμινών επί τετραϊωδιούχου Γερμανίου, στη δράση του υδροκυανίου επί των αλλογονούχων ενώσεων τρισθενών και τετρασθενών μετάλλων, χρήση στην ογκομετρική ανάλυση του κασσιτεροχλωριούχου καλλίου, μελέτη της διπλής διασπάσεως αλλογονούχων ενώσεων του γερμανίου και των αντιστοιχών δισθενών, τρισθενών και τετρασθενών στοιχείων, επί βρωμιούχων συμπλόκων μετά οργανικών βάσεων γερμανίου και καισίου, επί ιωδιούχων συμπλόκων του δισθενούς γερμανίου, περί παρασκευής διωδιούχων των κασσιτεροαλλοκυανίουχών ενώσεων και τη δράση τους επί αρωματικών αμινών και τέλος περί νέων οξειωδιούχων διαλλοκυανίουχών ενώσεων του κασσιτέρου και τη μέτρηση της ατομικής ροής του τετρασθενούς ρηνίου.

Μετά την εκλογή του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών ο Τρύφων Καραντάσης συνέχισε τις έρευνές του επί διαφόρων θεμάτων, με αποτέλεσμα τη δημοσίευση δεκατεσσάρων εργασιών με διάφορους συνεργάτες. Αυτές ήσαν: ογκομετρικός προσδιορισμός βαναδίου και μοβδαινίου, μελέτη νικελοκυανίουχών ενώσεων γλυκινίου του ψευδαργύρου, καδμίου, γαλλίου, θαλλίου και νεοδυμίου, δράση του αμιδοσουλφονικού οξέως επί του ιωδιούχου αμμωνίου, μελέτη επί χρωμοθειοκυανίουχών ενώσεων του θαλλίου, αργύρου, μολύβδου, υδραργύρου και λευκοχρύσου, θερμομαγνητική μελέτη των αμιδοσουλφονικών ενώσεων του νικελίου, κοβαλτίου και σιδήρου, επί της επιδράσεως του κρυσταλλικού πεδίου στις μαγνητικές ιδιότητες του κοβαλτιοκυανίουχου ανύδρου νεοδυμίου και νικελοκυανίουχων βηρυλλίου και ενύδρου νεοδυμίου, επί του ανωμάλλου παραμαγνητισμού ενύδρου οξικού χαλκού, της μαγνητικής συμπεριφοράς των συμπλόκων ιόντων κοβαλτίου, σιδήρου και χρωμίου, μελέτη επί των συνδυασμένων σπιν κοβαλτιοκυανίουχων τριών μαγνητικών ιόντων, περί των θερμομαγνητικών ιδιοτήτων οξικού τινός μικτού συμπλόκου, επί της μαγνητικής συμπεριφοράς των ιόντων της πρώτης ομάδας χημικών στοιχείων μεταπτώσεως 3d3-3d10 στην κατάσταση του αμιδοσουλφονικών και επί της παρεκλίσεως του νόμου Curie-Weiss εις ενώσεις του χαλκού. Συνεργάτες του υπήρξαν η Αικατερίνη Στάθη, ο Παύλος Σακελλαρίδης, ο Νικόλαος Περάκης, ο Wucher, ο Gisman, ο Serres και η Μαρία Κορομάντζου.

Ο αείμνηστος καθηγητής μας με το βλέμμα εκστατικό στη νέα εποχή της πυρηνικής ενέργειας και των ακτινοβολιών έσπευσε πρώτος να εγκαταστήσει μία πηγή Κοβαλτίου-60 στο εργαστήριο της Ανοργάνου Χημείας και να εκτελέσει με τους συνεργάτες του μετρήσεις χημικής δοσιμετρίας. Εργασίες δημοσιευμένες στα Χημικά Χρονικά κατά τα έτη 1956-58 αφορούσαν σε

δοσιμετρία των γ-ακτινοβολιών και υπολογισμό της εντάσεως της πηγής κοβαλτίου, ισχύος 10 Curie, με χρησιμοποίηση υδατικών διαλυμάτων ρευκοχρυσουκτανιούχων συμπλόκων αλάτων και μελέτη ραδιολύσεως με ακτίνες-γ, υδατικών διαλυμάτων σουλφαμικού οξέος και σουλφαμικών αλάτων.

Αλλά η μέγιστη συμβολή του στους χαλεπούς μεταπολεμικούς χρόνους ήταν η ανθρώπινη και ακούραστη συμπαράστασή του στους φοιτητές που κατά εκατοντάδες συνωθούνταν στα εργαστήριά του για να ασκηθούν στην επιστήμη της Χημείας. Με πραότητα και κατανόηση εξετέλεσε το τιτάνιο αυτό έργο και ο καθένας από μας έχει να θυμάται την προσωπική βοήθεια και συμπαράστασή του στα προβλήματα των ασκήσεων, σ' ένα χώρο που ήταν γι' αυτόν ταυτοχρόνως και το σπίτι του, μιας που μεσημεριανή ξεκούρασή του ήταν να αναπαυθεί για λίγο στη σαιζλόνγκ του γραφείου του. Εμείς οι μαθητές του τον ευγνωμονούμε και τον θυμόμαστε πάντα για το μεγάλο παράδειγμα της ανθρωπιάς του δασκάλου μας.

Τελειώνοντας θα έκανα μιαν ευχή. Θα τον θυμόμαστε πάντα, αν ο χώρος στον οποίο υπηρέτησε διαρρυθμιστεί κατάλληλα μέσα στο Μουσείο Φυσικών Επιστημών. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει ιερή υποχρέωση να τον αποκαταστήσει στο Χημείο της οδού Σόλωνος 104. Διότι έτσι θα είναι η ελάχιστη αναγνώρισή μας στους πρωτεργάτες των Φυσικών Επιστημών της χώρας.

Ομιλία Ν. Η. Χούλη

Κύριε Πρόεδρε, Αγαπητοί Συνάδελφοι, Κυρίες και Κύριοι

Κατ' αρχάς θέλω να συγχαρώ την οργανωτική επιτροπή που διάλεξε ως θέμα, για τη σημερινή ωραία αυτή εκδήλωση, επ' ευκαρία του Έτους Χημείας, τον παλαιό δάσκαλό μας Καθηγητή Τρύφωνα Καραντάση.

Εγώ προσωπικά δεν θα πω τίποτε περρισσότερα για τον τιμώμενο, καθότι οι προλαλήσαντες εκάλυψαν πλήρως τον άνθρωπο-επιστήμονα-δάσκαλο Καραντάση.

Προσωπικά για μένα υπήρξε ένας σταθμός στη φοιτητική μου διαδρομή, γιατί η Ανόργανη Χημεία, το μάθημα που δίδασκε, ήταν το πρώτο στο οποίο έλαβα μέρος στις εξετάσεις μου στο Πανεπιστήμιο (και, αν ρωτάτε, το πέρασα με την πρώτη!).

Ο Καραντάσης ήταν ένας έξυπνος άνθρωπος, γνώστης της επιστήμης του, και είχε την ικανότητα και να στις μεταδώσει, αλλά και να σε εμπνεύσει και να σου δώσει το θάρρος να προχωρήσεις, που τόσο πολύ το χρειαζόμαστε στα χρόνια εκείνα. Γιατί πρέπει να λάβουμε υπ' όψη ότι τότε τα πράγματα ήταν πολύ δύσκολα, ιδίως από οικονομικής απόψεως, και πολλοί φοιτητές αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα. Υπήρχε όμως ο ζήλος για μάθηση και επιμένα!

Ως φοιτητές τότε, είμαστε όλοι μία παρέα. Πηγαίναμε μαζί παντού. Διασκεδάζαμε μαζί και ακόμη και σήμερα, όσοι από εμάς έχουν την τύχη να ζούμε, συναντιόμαστε, κάτι που δεν συμβαίνει με το σημερινό φοιτητικό κοσμο. Σήμερα, η έντονη κομματικοποίηση των φοιτητών έχει καταστρέψει τη φοιτητική αλληλεγγύη και οι μεν της μιας παράταξης δεν μιλούν ή δεν συναγεμίζονται με τους άλλους. Είναι αδιανόητο δεξιός, π.χ.,

να πάει σε πάρτι αριστερού και αντίστροφα. Τα παιδιά αυτά τελειώνουν πανεπιστήμιο και δεν γνωρίζονται μεταξύ τους. Ο κομματισμός τα έχει αποπροσανατολίσει.

Επίσης, οι φοιτητές σήμερα σπανίως παρακολουθούν μαθήματα, οι δε καθηγητές τους, ιδίως της ιατρικής, νομικής, οικονομολόγοι, μηχανικοί, βρίσκονται πιο συχνά στα προσωπικά τους γραφεία παρά στην έδρα τους. Ο φοιτητής θέλει και πρέπει να έχει επαφή με τον καθηγητή του, αλλά δεν τον βρίσκει, γιατί πολλοί μένουν στην Αθήνα, αν και έχουν διοριστεί και πρέπει να βρίσκονται στην Αλεξανδρούπολη, Κρήτη, Γιάννενα κ.λπ.

Απ' την άλλη, η πολιτεία έχει κακοποιήσει την παιδεία. Ο κάθε υπουργός φτιάχνει τους δικούς του νόμους, με αποτέλεσμα οι φοιτητές ή και οι υποψήφιοι φοιτητές να μην ξέρουν που πραγματικά βρίσκονται. Η μεγαλύτερη όμως συμφορά ξεκίνησε με τον νόμο της πολλαπλής επιλογής επιστημονικού αντικειμένου, όπου ο υποψήφιος δίνει εξετάσεις για να μπει στην ιατρική π.χ., και στο τέλος βρίσκεται να έχει εισαχθεί σε κάποιο περιφερειακό Τ.Ε.Ι. Με τι ενδιαφέρον να σπουδάσει το άμοιρο παιδί.

Μπορεί στα χρόνια του Καραντάση να μην είχαμε τη δυνατότητα να μάθουμε όλες τις εξελίξεις της επιστήμης μας (εγώ πήρα υποτροφία του ΙΚΥ για Αγγλία και το μόνο επιστημονικό όργανο που ήξερα ήταν η προχοίδα), υπήρχε όμως νοικοκύρεμα που σου έδινε τη δύναμη και τη θέληση για τα περαιτέρω. Και το κατορθώσαμε!

Η εποχή Καραντάση μας ενέπνευσε, γιατί έτσι ήταν οι Καθηγητές μας τότε. Ήσαν προσωπικότητες, leaders και όχι αυτό που βλέπουμε σήμερα. Και έχω πολλές φορές πει ότι ο πετυχημένος Καθηγητής είναι αυτός που θα βγάψει επιστήμονες καλύτερους από τον ίδιο!

Σας ευχαριστώ!

Αποχαιρετισμός εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής

Ευχαριστούμε θερμά τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Πελεγρίνη που μας παραχώρησε την Αίθουσα Τελετών καθώς και για την υποστήριξή του όταν προ μηνός τον επισκεφτήκαμε με τον Ανδρέα Παπαγεωργίου και εξηγήσαμε τον σκοπό αυτής της εκδήλωσης.

Ευχαριστούμε θερμά τον καθηγητή κ. Καλοκαιρινό για την ενθάρρυνση και πολύτιμη βοήθειά του καθώς και για τη συμβολή του με εύστοχες προτάσεις στη διαμόρφωση του προγράμματος της εκδήλωσης.

Ευχαριστούμε θερμά τους αγαπητούς φίλους καθηγητές της Χημείας για την παρουσία τους, την ενθαρρυντική συμπαράσταση και για το ενδιαφέρον τους στην ανεύρεση των 40 περίπου ερευνητικών εργασιών του Καραντάση, που εμείς, τουλάχιστον, δεν γνωρίζαμε όλες.

Ευχαριστούμε θερμά τον φιλοχρημικό Γιώργο Αρβανίτη που απεδέχθη την εισήγησή μας να καλύψει η Ε.Ε.Χ. με το κύρος της την εκδήλωση και να αποδεχθεί την ένταξή της στις εκδη-

βιώσεις που γίνονται για το Διεθνές Έτος Χημείας 2011, καθώς και για την ενθαρρυντική υποστήριξή του. Συγχρόνως ευχαριστούμε τους φίλους συνταξιούχους χημικούς για τη συμπαράστασή τους και την παρουσία τους στην εκδήλωση.

Η Οργανωτική Επιτροπή κάνει ιδιαίτερη αναφορά και ευχαριστεί τον Λεβιδιώτη κ. Αποστολόπουλο, που αυτός πρότεινε προ εξαμήνου στον αθησμόντο φίλο χημικό και Λεβιδιώτη, Θανάση Κοντοράβδη, να τιμηθεί ο Τρύφων Καραντάσης, πράγμα που στη συνέχεια αναλάβαμε να υλοποιήσουμε. Δυστυχώς ο Θανάσης από τετραμήνου δεν είναι μαζί μας. Ο κ. Αποστολόπουλος, με την ιδιότητα του δημοσιογράφου, κινητοποίησε τους Αρκάδες που σήμερα τιμούν με την παρουσία τους τη μνήμη του συμπατριώτη τους Τρύφωνα Καραντάση.

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους ομιλητές αυτής της εκδήλωσης για τον κόπο που κατέβαλαν για την προετοιμασία τους, καθώς και για τη διαφώτισή μας με τις ομιλίες τους, όσων δεν γνωρίζαμε για τη ζωή και το έργο του Τρύφωνα Καραντάση.

Δεν παραλείπουμε να ευχαριστήσουμε την κ. Μαρία Καλλιλιάνη, γραμματέα της Ε.Ε.Χ., για τη γραμματειακή υποστήριξη που μας παρέχει στη διάρκεια της προετοιμασίας της εκδήλωσης.

Κλείνουμε την εκδήλωση προς τιμή του Τρύφωνα Καραντάση με αυτόν τον αποχαιρετισμό και σας ευχόμαστε ένα... Καλό Καλοκαίρι...

Την ευθύνη για το περιεχόμενο των επιστημονικών άρθρων και ανακοινώσεων, την έχουν αποκλειστικά και μόνο οι συγγραφείς στους οποίους μπορείτε να στέλνετε τυχόν παρατηρήσεις σας με κοινοποίηση στη Συντακτική Επιτροπή των «Χημικών Χρονικών».

Για πληροφορίες για σεμινάρια, συνέδρια, ημερίδες, προγράμματα, διαλέξεις, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της Ένωσης Ελλήνων Χημικών:

www.eex.gr

Ανακοίνωση

Όποιος συνάδελφος ενδιαφέρεται να αποκτήσει παλαιά τεύχη των Χημικών Χρονικών, να επικοινωνήσει με την κ. Τσιμπογιάννη, υπεύθυνη επιμέλειας του περιοδικού, στο τηλέφωνο 210.3821.524.

Ανακοίνωση

Με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής 102η/11η Δ.Ε./9.06.2010 αποφασίστηκε το περιοδικό «Χημικά Χρονικά» να εκδίδεται και σε ηλεκτρονική μορφή.

Παρακαλούμε να μας ενημερώσετε στο e-mail του περιοδικού chemchro@eex.gr σε ποια μορφή επιθυμείτε να παραλαμβάνετε το περιοδικό, σε ηλεκτρονική ή σε έντυπη μορφή.

Υπηρεσίες αναγνώρισης, ελέγχου & καταπολέμησης παρασίτων

- Απεντομώσεις - Μυοκτονίες
- Ολοκληρωμένη Υγειονομική Προστασία (I.P.M.) σε χώρους τροφίμων και ποτών
- Μελέτες προστασίας από παράσιτα
- Προμήθεια συσκευών και σκευασμάτων για προστασία από παράσιτα

Πειραιάς:

Τηλ: 210 4177912 • Fax: 210 4175295 • e-mail: info@poulias.gr

Θεσσαλονίκη:

Τηλ: 2310 515583 • Fax: 2310 528951 • e-mail: thessaloniki@poulias.gr

Πάτρα:

Τηλ. 2610 454416 • Fax: 2610 454672 • e-mail: patra@poulias.gr

www.poulias.gr

